

IZSELJENSKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSkih IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 22a (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO IV.

LJUBLJANA, SEPTEMBER 1934.

ŠTEV. 4.

Očetov obisk.

Prezv. g. dr. Ivan J. Tomažič, lavantinski škof do sedaj še ni zamudil nobene prilike, da ne bi pokazal svoje velike ljubezni in skrbi tudi do naših izseljencev. Letos ga je pa gnala ta njegova ljubezen, da je odšel mesto na prepotreben oddih, na težko in naporno misliljsko pot med naše izseljence v zapadne države Evrope. Vse večje slovenske naselbine je obiskal, kakor po Nemčiji, tako po Holandiji in Belgiji. Nepopisno je bilo veselje naših slovenskih izseljencev, ko so sprejemali svojega duhovnega očeta v svoji sredi. In prevz. g. škof je nastopal med njimi tako, kakor more in zna samo ljubeči oče, ki hrepeni samo po enem — po tem, kako bi pomagal in koristil svojim otročičem. Povsodi je pridigal in bodril in tolažil naše ljudi v njih težkem boju za vsakdanji kruh, pa tudi za svojo vero očetov.

Njegov nastop po teh državah bo imel dalekosežen pomen za naše izseljence tudi v prihodnosti. Silno globok vtis je naredil namreč na vse oblasti, cerkvene in svetne s svojo veliko ljubeznijo do svojih rojakov. Zato bodo gotovo povsodi naše ljudi bolj vpoštevali, bolj zanje skrbeli. Zlasti pa jih v teh težkih časih ne metali na cesto tako, kakor so jih marsikje do sedaj. Natančno poročilo o misliljskem potovanju g. škofa dr. Tomažiča je prineslo naše dnevno časopisje.

Družba sv. Rafaela se pa čuti dolžno, da se prevz. g. škofu dr. Tomažiču v imenu celega naroda tu doma prav iskreno zahvaljuje za to njegovo veliko žrtev za naše uboge izseljence. Da, popolnoma pravilno zaključuje poročevalec v „Slovencu“, eno izmed teh poročil, ko pravi:

„Skrb za izseljence je naša sveta dolžnost. Naši ljudje bijejo v tujini težek boj za vsakdanji kruh. Ako nimajo več stika z domovino, so prepuščeni samim sebi, nastane nevarnost, da se odtujijo svojemu materinemu jeziku in da npravno propadajo. Veliko delo opravljajo izseljenski duhovniki, ki zbirajo v tujini naše ljudi in jim posredujejo v domačem jeziku pravo versko in prosvetno vzgojo. Izseljenci so jim za to hvaležni. To se je videlo tudi pri obisku mari-borskega škofa, ki so ga vsi z velikim veseljem pričakovali in so mu bili hvaležni za njegov obisk in njegove nauke. Pa tudi na domačine in na domače oblasti je ta obisk napravil zelo ugoden utis, ker so videli, da se domovina zanima za svoje ljudi. Naj bo naša skrb v bodoče, da na izseljence ne bomo pozabili.“

Veliko versko in narodno delo.

Prava ljubezen in prava gorečnost ne poznata besedice „ni mogoče“. Ljubezen vse prenese, vse žrtvuje. Gorečnost naredi vse mogoče, ljubezen pa vse žrtve osladi.

To opazujemo z veseljem pri redu slovenskih šolskih sester sv. Franciška v Mariboru, ki vrši že veliko let ogromno versko in narodno delo med našimi izseljenci v Egiptu, Združenih državah ameriških in zadnje čase tudi v južni Ameriki v Argentiniji. Tiho in skoraj neopaženo so bile prvi slovenski ženski red, ki so zapazile potrebo misliljskega dela med slovenskimi služkinjami v Egiptu in odšle tja in ustanovile svoje domove za nje. Koliko slovenskih deklet so rešile, to ve samo Bog v nebesih.

Prvi slovenski ženski red so bile, ki so spoznale veliko misliljsko polje po slovenskih naselbinah severne Amerike in skoraj sto redovnic je red že poslal tja, da rešujejo slovenske izseljenske otroke po farnih šolah slovenskih in hrvaških župnij. Kako nezmerno veliko dobro delo so že dosegle tam, vedo ceniti tisti, ki so jih поблиže opazovali pri tem delu. Saj imajo tam že celo cvetočo provincijo z lastnim noviciatom, lastno materinsko hišo in z okrog 150 sester učiteljic.

Zadnja leta so bile pa te redovnice zopet prve, ki so pohitele za slovenskimi dušami v južno Ameriko v Argentinijo in tam enako zastavile novo polje misliljske delavnosti med ondotno mladino.

Predstojništvo reda pod izredno modrim vodstvom sedanje generalne predstojnice č. Matere Angeline Križanič je prineslo za te misijone že ogromne finančne žrtve za potovanje sester v te kraje, za vzdrževanje zavodov v tujini in za vzdrževanje dela sester med izseljenci.

In sestre, ki so odšle v tujino, koliko te žrtvujejo! Prihajajo v tuje dežele, med tuje narode, v tuje razmere, ne poznajo jezika, kraja. Pa povsodi opažamo, kako hitro se prilagode razmeram, se užive v novo delo in kako hitro razvijejo živahno misliljsko delo najprej med svojimi lastnimi rojaki, potem pa tudi med tujimi. Povsod vzbujajo občudovanje in spoštovanje vseh, ki pridejo v dotiko z njimi in sicer ne samo do njih, temveč tudi do naroda, ki jih je poslal.

Prav te dni odhaja zopet novih šest sester tega reda v Argentinijo, kjer bo to pomenilo zopet šest krepkih delavnih moči za verske in narodne koristi naših izseljencev. In vse to delo ne stane ne narod, ne državo niti pare. Nobene državne podpore niso še dobile, ne za vzdrževanje sester, ne za potnino. Red je žrtvoval vse sam, osebe in denar.

Slovenski narod je tem blagim redovnicam dolžan veliko hvaležnost za to ogromno delo. Bog bo pa gotovo obilen plačnik. Prvi so naši lastni bratje, prvi so misliljski med tistimi, ki vero že imajo, pa so v nevarnosti, da jo izgube. V tem nas potrjuje sv. pismo samo, ki nas opozarja, da smo najprej in največ dolžni skrbeti za naše „domače po veri“, in seveda, tudi po narodu.

Redu slov. šolskih sester iskrena hvala. Novim sestram, ki odhajajo v Argentinijo pa srečno pot!

Skrb za naša slovenska dekleta.

Dnevno časopisje prinaša vedno več žalostnih poročil o propadanju naših slovenskih deklet po raznih mestih, kjer se bore za svoj vsakdanji kruh.

Težke gospodarske razmere jih pode vedno več in več s kmetov v mesta, z domovine na razne kraje po svetu. Po mestih se službe vedno težje dobe, če se dobe, so vedno slabše plačane. Tako pa beda peha vedno več teh rev na cesto v bedo. Tako prisiljene se pa oklepajo v tej sili vedno bolj poklicev, ki pomenjajo zanje v veliki večini tudi moralni pogin za vedno.

S tem pa naraščajo naloge Društva za varstvo deklet in Kolodvorskega misijona od dne do dne. Navdušene in požrtvovalne delavke, ki so vzele vse to delo nase in ga vrše s toliko požrtvovalnostjo, vidijo z žalostjo in skrbjo to ogromno polje, ki kriči po odpomoči, vidijo možnost, koliko bi se lahko storilo z združenimi močmi in z malo dobre volje in koliko teh rev bi se rešilo.

Letošnja izseljeniška nedelja bo imela zopet pred vsem namen vzbuditi pri narodu zavest te zevajoče, da, krvaveče narodne rane, ki preti ne samo z nesrečo za tisoče slovenskih deklet, temveč resno nevarnost krvnega okuženja za ves narod. Zlasti naše ženstvo, naše ženske organizacije, Marijine družbe imajo zelo hvaležno delo, ako letošnje jesen posvetijo svoj čas in svoj denar v ta veliki in plemeniti namen. Ni je naloge, ki bi bila zvišenejša, ki bi bolj zaslužila, da se zanjo zavzame zlasti vse naše katoliško ženstvo, kakor ravno delo za varstvo slovenskih služkinj po mestih, zlasti po našem jugu, daleč od doma.

Da ne pretiravamo, priča članek iz „Jutra“ z dne 23. marca t. l., kjer čitamo to-le:

Beograjska policija je pred kratkim precej strogo preiskala razne sumljive krčme na mestni periferiji, za katere je bilo znano, da se kljub njihovi preprostosti in vnenji zapuščenosti večer za večerom, posebno pa v poznejših urah, zbira nenaavadno veliko število tako imenovanih boljših gostov, da se zastavljajo pred njimi v nočnih urah avtomobili, da je življenje v njih zelo hrupno, da je družba v njih zelo mešana in da k zabavi največ prispeva veselo razpoloženo ženstvo. Nepričakovana policijska preiskava v teh krčmah je razkrila naravnost neverjetne reči. Polovila je v njih nič manj kakor 86 mladih deklet, ki so jih na sleparski način ali s silo privedli v te krčme, kjer jih je gospodar podnevi imel zaprte v sobah, ponoči pa so morale delati družbo gostom in jim biti na razpolago.

Kakor so potem izpovedale na policiji, so jih gospodarji nesramno izkoriščali in jim odvzemali skoro ves zaslužek. Če bi se dekleta uprlo, bi govorila pest in palica. Gospodarji teh nočnih zabavišč so svoje sužnje zamenjavali med seboj, kakor se jim je zdelo, ne da bi jih vprašali, ali jim je prav ali ne. Vse zaradi večjega svojega dobička.

Policija je okužena dekleta odpravila v bolnišnico, odkoder jih potem, ko ozdravijo, odpošljejo v njihove domovinske občine. Krčme je policijsko oblastvo zaprlo, njihove lastnike pa vtaknilo v zapor in se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Po tej tako uspešno izvršeni raciji se je mislilo, da je prestolnično dno dovolj temeljito prečiščeno, toda ni bilo tako. Racija ni segla dovolj daleč tja na skrajno periferijo, kjer so „na sedmem“, „na osmem kilometru“ javni lokali, ki nikdar niso posebno lepo sloveli. Pa je tako dobila policija te dni brezimno pismo, da se „na sedmem kilometru“ zabavajo gostje z dekletimi in da je tam za pijačo treba plačati petkratno navadno ceno. Policija je verjela pismu, ki se je potem izkazalo za resnično. Ko so policijski organi sredi noči nenadoma stopili v krčmo, gostilničar ni mogel skriti deklet, s katerimi so se zabavali gostje. Pa se je zgodilo potem tudi tu, kakor se je zgodilo pred kratkim drugje. Dekleta so odvedli na policijo, kjer so izpovedale, da so prišle v Beograd iskat službe, pa so jih zvalili v to gostilno, odkoder niso več mogle nikamor.

Z njimi se zgodi isto, kar se je zgodilo z onimi: na zdravniški pregled, v bolnico, pa po odgonu v domačo občino. Gostilničar je šel v zapor in gostilno so zaprli.

V zadnjih časih prihajajo v službo ali iskat službe v Beograd v precejšnjem številu tudi slovenska dekleta. Naj jim bo ta žalostna zgodba v svarilo pred takimi zabavišči, katerih ni nikdar konca. Ko se nekje zapro, se odpro drugje.

Delavska pogodba med Francijo in Jugoslavijo.

„Službeni list“ kos 62. kr. banske uprave v Ljubljani, objavlja v svoji izdaji z dne 4. avgusta t. l. zakon o delavski pogodbi med Francijo in Jugoslavijo, ki se glasi:

Člen 1. Visoki stranki pogodnici se s pridržkom odstopkov, določenih s to konvencijo, zavezujeta, da ne bosta delali ovir odhodu svojih državljanov, ki žele oditi iz ene obeh držav v drugo državo pogodnico, da bi tamkaj delali. Dajali jim bosta v ta namen vse administrativne olajšave, tako tudi njih so-progam ali njihovim otrokom, ki jih spremljajo ali ki pozneje pridejo za njimi.

Zlasti jim bosta izdajali potrebne listine o istovetnosti in potne liste.

Vzajemno se nobena posebna dovolitev ne bo zahtevala za odhod iz države bivališča glede tujih delavcev niti glede njih rodbine v trenutku njihovega povratka v njih izvorno državo.

Visoki stranki pogodnici ne bosta pobirali nobene takse ob izdajanju vize na potrebne listine o istovetnosti in na potne liste ob odhodu svojih državljanov, ki žele oditi iz ene države v drugo, da bi tamkaj delali, tako tudi ne za njih soproge in maloletne otroke.

Diplomatska in konzularna oblastva druge države pogodnice bodo vidirala ali legalizirala spredaj omenjene listine brezplačno. (Opomba ured.: Francoski konzulat to že upošteva.)

Člen 2. Visoki stranki pogodnici se zavezujeta, dopuščati nabore delavcev na svojem ozemlju na račun podjetij, ki leže v drugi državi pogodnici ob pogojih, označenih spodaj.

Člen 3. Nabirati se smejo izseljniki samo za delo na matičnem ozemlju obeh visokih strank pogodnic.

Nabiranje izseljnikov za delo na drugih ozemljih, odvisnih od visokih strank pogodnic, se sme vršiti samo na osnovi posebnega sporazuma med pristojnima upravama obeh držav.

Člen 4. Vlada države, kjer se vrši nabor, si pridržuje pravico, določiti krajine, kjer je nabor dovoljen; vlada države pa, kjer poslujejo delodajalci, si pridržuje pravico, določiti krajine, kamor se smejo delavci pošiljati.

Vladi obeh držav določita sporazumno število in kategorije delavcev, ki se smejo nabirati, takó da se ne povzroči škoda ne gospodarskemu razvoju ene obeh držav ne domačim delavcem druge države pogodnice. V ta namen sestavita komisijo, ki se snide v Parizu ali v Beogradu vsaj enkrat na leto.

Člen 5. Številčne zahteve, t. j. zahteve za delavce, ki niso označeni poimenoma, morajo biti opremljene z vizo oblastev, ki jih določijo pristojna ministrstva države priseliltve, in se nato pošljejo pristojnim ob-

lastvom druge države pogodnice. Te zahteve se morajo skladati z obrazci za zahteve, določenimi sporazumno med pristojnima upravama Francije in Jugoslavije. Po istih pogojih morajo biti vidirane poimenske zahteve za delavce in poslane bodisi neposredno bodisi po delodajalcih iskanim delavcem.

Delovne pogodbe, ki jih predlagajo delodajalci, in zahteve za delavce, ki jih predlože, ne smejo obsezati nobene pogodbene določbe, ki bi nasprotovala določbam te konvencije.

Člen 6. Številčni nabor opravljajo v mejah, označenih v členu 4, in ob kontroli upravičene uprave države, kjer se nabor vrši, službeni organi te države.

Delavci, nabrani na ta način, se pred svojim odhodom sprejmo in uvrste v razrede ali pa zavrnejo po službenem odposlanstvu vlade tiste države, na katerem ozemlju naj se zaposle, ali po predstavniku delodajalca, ki posluje za le-tega račun, ali pa po predstavniku kakšne poklicne organizacije; predstavnika morata pa v obeh poslednjih dveh primerih obe vladi predhodno potrditi.

Člen 7. Krajevna oblastva izkazujejo svoje usluge predstavnikom službenega odposlanstva ali predstavnikom delodajalcev ali delodajalskih skupin in jim omogočajo, zagotoviti si izbor delavcev z vidika njihovih telesnih in poklicnih sposobnosti.

Člen 8. Delavci izselniki, najsi so bili izbrani pri naboru ali pa najeti na osnovi individualne poimenske pogodbe, morajo pokazati ob odhodu iz izvorne države in pri dohodu na meji pogodbo o zaposlitvi, vidirano, kakor je rečeno v členu 5.

Razen tega morajo biti opremljeni s potrdilom o zdravju, izdanim od zdravnika, uslužbenega pri uradnem poslanstvu ali v ta namen akreditiranega po konzulu tiste države, na katere ozemlju naj se zaposle, in to potrdilo mora pokazati delavec ob svojem dohodu v dotično državo.

Potne liste delavcev, ki imajo listine o istovetnosti, izdajo ob njihovih stroških pristojna oblastva obeh držav v 4 dneh od predložitve teh listin o istovetnosti tem oblastvom.

Člen 9. Delavci priselniki prejemajo ob enakem delu mezdo, enako mezdi delavcev iste kategorije, zaposleni pri istem podjetju, ali pa, če ni delavcev iste kategorije zaposlenih pri istem podjetju, normalno in običajno mezdo delavcev iste kategorije v tej krajini.

Vlada priselivitvene države se zavezuje, skrbeti za to, da se vzdrži na njenem ozemlju enakost med mezdami priseljenih delavcev in mezdami domačih delavcev.

Člen 10. Državljeni vsake visoke stranke pogodnice uživajo na ozemlju druge stranke pogodnice isto zaščito, ki jo uživajo domači delavci, in so izenačeni v ravnanju s poslednjimi v vsem, kar zadeva uporabo zakonov, s katerimi se urejajo delovni pogoji in zavaruje higiena ter varnost delavcev. Ta enakost v ravnanju se razširi tudi na tiste določbe, ki se utegnejo odslej o teh vprašanih v obeh državah izdati.

Člen 11. Če bi delavci ene obeh držav pogodnic, predpisno pripuščeni, da smejo bivat v drugi državi pogodnici, postali nezaposleni, se morajo obrniti do javne službe za nameščanje, ki je najbližja njihovemu prebivališču. Ti delavci uživajo koristi, do katerih imajo pravico državljani države, v kateri bivajo, od ustanov

za zavarovanje za nezaposlenost v ožjem pomenu bese ali ustanov za pomoč ob nezaposlenosti.

Koristi, o katerih je govora v tem členu, so v Franciji podpore, ki jih dajejo sindikalne blagajne in blagajne za vzajemno podpiranje ob nezaposlenosti ter občinski in okrožni skladi za nezaposlenost, ki jih subvencionira država, v Jugoslaviji pa podpore, ki jih dajejo javne borze dela ob pogojih, določenih v uredbi o organizaciji posredovanja dela z dne 10. dec. 1927.*

Člen 12. Glede jugoslovanskih delavcev se ukinjajo omejitve v pogledu tujih delavcev kakor tudi po njih upravičenih oseb, ki ne bivajo ali ki ne bivajo več na francoskem ozemlju, določene po francoskem zakonodajstvu o dajanju odškodnine za nezgode delavcem, poškodovanim pri delu.

Po načelu vzajemnosti se ukinjajo glede francoskih delavcev in glede oseb, po njih upravičenih, omejitve, določene po jugoslovanskem zakonodajstvu glede delavcev, poškodovanih pri delu zbog nezgode v Jugoslaviji, kakor tudi glede oseb, po njih upravičenih, ki ne bivajo ali ne bivajo več na jugoslovanskem ozemlju.

Odredbe za uporabo te določbe se uredi s posebnim sporazumom.

Člen 13. Jugoslovanski državljani, ki jim je zbog bolezni treba oskrbe, se koristijo v Franciji po istih pogojih, kakor Francozi, z določbami zakona z dne 13. julija 1893, skladno s poslednjo točko člena 1. omenjenega zakona.

Francoski državljani, ki jim je zbog bolezni treba oskrbe, se koristijo v Jugoslaviji po istih pogojih, kakor Jugoslovani, z določbami člena 8. (tretjega odstavka) zakona o bolnicah z dne 27. februarja 1930.**

Člen 14. S pridržkom določb člena 17. se koristijo jugoslovanski državljani, katerim je treba zbog duševne obolezlosti oskrbe, v Franciji po istih pogojih, kakor Francozi, z določbami zakona z dne 30. junija 1838.

S pridržkom določb člena 17. se koristijo francoski državljani, ki jim je zbog duševne obolezlosti treba oskrbe, v Jugoslaviji po istih pogojih, kakor jugoslovanski državljani, z določbami člena 8. (tretjega odstavka) zakona o bolnicah z dne 27. februarja 1930.**

Člen 15. S pridržkom določb člena 17. se koristijo jugoslovanski državljani, ki so postali nesposobni ali neozdravljivi, v Franciji po istih pogojih, kakor Francozi, z določbami zakona z dne 14. julija 1905.

S pridržkom člena 17. se koristijo francoski državljani, ki so postali nesposobni ali neozdravljivi, v Jugoslaviji po istih pogojih, kakor Jugoslovanski državljani, z določbami člena 8. (tretjega odstavka) zakona o bolnicah z dne 27. februarja 1930.**

Člen 16. Stroški za pomoč, ki jih napravi država bivališča na osnovi predhodnih členov, se ne povračajo po domači državi, razen v primeru, določenem v členu 17.

Člen 17. Če spozna država bivališča, da noben razlog človečnosti, ki izvira zlasti iz rodbinskega stanja prizadete osebe, ni ovira za njeno repatriacijo, sme pozvati izvorno državo, naj ob svojih stroških repatriira svojega državljana, če je ugotovljeno z zdravniškim potrdilom, ki ga izda zdravnik, določen po službi za

* „Uradni list“ št. 494/127 iz l. 1927., „Službeni list“ št. 459/51 iz l. 1932. in št. 208/32 iz l. 1932.

** „Uradni list“ štev. 186/41 (in štev. 222/47) iz leta 1929/1930.

pomoč, da je obolel za neozdravljivo boleznijo ali pa onemogel ali da je bil zdravljen več ko leto dni za duševno obolenost, in da je v tem in onem primeru sposoben za prevoz.

Če se oseba, ki uživa pomoč, ne repatriira, je dolžna izvorna država nadomestiti državi bivališča stroške, ki jih napravi v korist podpirane osebe izza dne, ko se je potrdilo, označeno v prednjem odstavku, dalo tuji vladi v vednost.

Člen 18. Vse pritožbe delavcev, zlasti kar zadeva delovne in življenske pogoje, ki jim jih dajo delodajalci, najsi so sestavljene v jeziku države, kjer bivajo, ali v jeziku delavcev, se pošiljajo ali vračajo bodisi neposredno bodisi po diplomatskih ali konzularnih oblastvih pristojnim oblastvom države, kjer bivajo; samó pristojno oblastvo te države je poklicano, izvesti potrebne poizvedbe in posredovati zaradi prijateljskega sporazuma.

Z določbami tega člena se nikakor ne izpreminja pristojnost konzulov tako, kakor izvira iz pogodb in konvencij in zakonov države bivališča.

Člen 19. Pristojni upravi obeh držav določita sporazumno potrebne nadrobne predpise in odredbe zaradi izvrševanja določb te konvencije, glede katerih je potrebno sodelovanje njihovih upravnih služb.

Prav tako določita primere in pogoje, po katerih si te službe neposredno dopisujejo.

Člen 20. Ta konvencija se mora ratificirati in se ratifikacije izmenijo, brž ko bo to mogoče.

Konvencija stopi v veljavo, brž ko se izmenijo ratifikacije.

Konvencija traja leto dni in se obnavlja molče iz leta v leto, razen če se odpove.

Odpoved se mora notificirati tri mesece pred iztekom vsakega roka.

Vse težkoče, ki se nanašajo na uporabo te pogodbe, se uredi po diplomatski poti.

Če ne bi bilo mogoče priti po tej poti do rešitve, se zavezujeta visoki stranki pogodnici, predložiti spor v razsojo enemu ali več razsodnikom, določenim po skupnem sporazumu, ki je njih naloga, odločiti po načelih in v duhu te konvencije.

Sestavljeno v Parizu v dveh izvodih, dne 29. julija 1932.

(M. P.)
(M. P.)

M. Spaljčević s. r.
Herriot s. r.

Jakob Rogina:

Očku v tujino.

Očka dragi, kaj si rekel,
ko od doma si odšel:
da odhajaš te za kratko,
da spet kmalu boš prišel?

V hiši isti še živimo,
— o, kako je pusto zdaj!
Očka, mi po tebi se solzimo,
ker te dolgo ni nazaj.

Majhni smo še takrat bili,
ko si ti nam kruh delil
res ga bilo ni zadosti,
pa kako je sladak bil!

Vsak večer nam misel vhaja
daleč, daleč za gore.
tja, kjer ti si, očka dragi,
tja molitev naša in solze.

Mamica je tolikrat solzna,
da še nas srce boli.
Da, življenje naše je otožno;
vse, ker tebe, očka, ni.

Očka dragi, čuj v tujino:
Pridi, pridi k nam nazaj!
S tabo tudi v revji, bedi
dom naš spet bo srečen raj!

Če hočete, pa pomagajte!

Zveze domovine z izseljenci širom sveta so vse drugo kot idealne. Doma manjka krepkega srca za izseljence, ki bi jim neprestano dovajalo zdrave življenske krvi domo- in rodoljubja, ki bi jih krepilo, da bi bili odporni za prehitro asimilacijo z narodi med katerimi žive. Manjka tiste velike in močne ljubezni, ki bi žrtvovala vse, storila vse, da ohrani svoj živelj v tujini v krepki zvezi z izseljenci, kakoršno opažamo pri drugih evropskih narodih. Vsi narodi smatrajo svoje rojake v tujini za del svojega narodnega telesa, katerega treba s sto procentno večjo skrbjo negovati, s sto procentno večjo čuječnostjo čuvati kakor pa narod doma, za katerega treba iti do skrajnosti tudi v finančnih žrtvah, da se jih ohrani v ozkih zvezah z narodom doma. Zato najdemo v budžetih vseh držav ogromne svote žrtvovane vsako leto za nje.

Družba sv. Rafaela je zadnje leto vse poskusila in vse žrtvovala, da bi tu doma dosegla to „krepko in močno srce“ naroda in države tu doma. Vpeljava vsakoletne izseljenske nedelje najprej tu v Sloveniji in pozneje po celi državi je imela predvsem ta glavni namen. Ali smo dosegli svoj cilj? Priznati mora vsakdo, da vspehi niso malenkostni. Toda da bi bili dosegli to, kar smo želeli, pa nihče bolj ne čuti, kot Družba sv. Rafaela, da smo še zelo daleč od vspeha.

Naša država je zadnja leta ustanovila in uredila razne urade, katerih preje nismo imeli, ki pomenjajo velik korak naprej k zboljšanju razmer in ki brez dvoma veliko store v tej smeri.

Tudi razne organizacije so se ustanovile in se še ustanavljajo po državi, ki naj delajo v dosego tega cilja. Ustanovitev Zveze izseljenskih organizacij „Orisa“ je gotovo velik napredek.

Vendar za pravo „močno narodno srce“ tisto močno srce, ki bi za izseljence tako vtripalo, da bi gnalo kri krepke narodne zavesti preko meja naroda in države, da bi dvignilo narodno in državno zavest med izseljenci tako močno, kakor jo opažamo pri izseljencih drugih večjih narodov, pa vse to še ni dovolj. Tistega čuta narodne zavesti in narodnega čuta skupnosti, čuta zveste ljubezni do naroda in države, pri naših izseljencih kar še britko pogrešamo. Da ga dosežemo ni dovolj sama skrb države, sama skrb kakih organizacij, temveč je to zadeva vsakega naroda kot celota, rekel bi, v mase naroda. Uradništvo je uradništvo, toda to še ni narod. Duša naroda se mora prepajati s to ljubeznijo. Ta narodova ljubezen mora biti zasidrana v vsakem posameznem srcu, in vsi, vsak posebej moramo imeti srce za izseljence. Le tako bomo dosegli vspeh, le tako bo potem delo državnih uradov in izseljenskih organizacij nekaj živega, nekaj resničnega, drugače je vse nekaj uradnega, nekaj mrzlega, zato tudi brez pravega vpljiva in zato ne bo uspelo. In ravno to „močno srce“ v narodu, ki bi bilo sestavljeno iz posameznih src mase naroda še tako zelo pogrešamo. Tega še daleč nismo dosegli: To dejstvo čutijo prav britko izseljenci po tujinah širnega sveta in to je en vzrok, da se tudi izseljenci ne odzivajo našemu delu, kakor bi bilo želeli. Pogrešajo v vsem našem delu, v vsej naši skrbi za gorkote ljubezni naroda kot takega, o čemer se tako pogosto čujejo še danes prav britke pritožbe iz raznih držav in raznih delov sveta.

Veliko je temu kriva tudi večkrat zelo nesrečna

izbira oseb, ki se pošiljajo v razne naselbine kot zastopniki države za skrb naših izseljencev. Pri izbiri teh zastopnikov, bi se moralo pred vsem gledati na to, da ima zastopnik res srce do izseljencev, da je moder in previden, širokogruden, ki previdno upošteva vse obstoječe organizacije izseljencev, njih mentaliteto, njih pridobitve in vodi celo delo ne kot mrzel uradnik, temveč kot varih, kot prijatelj, kot zaščitnik izseljencev, toraj s srcem.

Veliko krivdo da nismo dosegli vspehov, katere smo želeli, in katere bi bili lahko dosegli, pa nosijo naši izseljenci sami. „Nič za nas brez nas!“ so nam že večkrat klicali iz tujine. In to je edino pravilno. Domovina more pomagati samo tistim, ki si hočejo najprej sami pomagati. Vsiliti se jim ničesar in nikomur in nikjer ne da. Izseljenci so zunaj države, so zato popolnoma prosti in svobodni glede samih sebe. Marsikje so se zadnja leta razmere tudi med izseljenci izdatno in znatno zboljšale. Toda v pretežni večini pa, ker še ni onega „močnega srca“ do domovine, one „močne volje“ sodelovati z domovino v njih lastne koristi, kakor bi bilo potreba, da se doseže krepko izseljensko delo.

Izseljensko nedeljo na pr. smo tu doma praznovali v 75% naših slovenskih župnij v cerkvi in v 45% po dvoranah in med ljudstvom. Med izseljenci samimi pa so jo praznovali v komaj 10% naselbin. Veliko naših slovenskih časopisov v tujini jo uredniki niso smatrali za vredno, da bi jo sploh omenili, nikar, da bi bili razvili delovanje, da jo praznuje narod v celoti. Če izvzamemo večino slovenskih naselbin po zapadni Evropi in nekoliko v Buenos Airesu, v Argentini, se ni skoraj ali prav nič storilo.

To mora jemati veselje do dela navdušenim prijateljem izseljencev tu doma.

Kaj pa sedaj? Ali naj odjenjamo?

Res je naše izseljenstvo danes v popolnoma drugem položaju, kakor je bilo v letih, ko so bile še meje raznih držav odprte in je izseljevanje bilo mogoče. Toda ravno to dejstvo pa zahteva podvojeno delo in podvojeno skrb za nje, podvojeno medsebojno delo domovine z izseljenci in izseljenci do domovine.

Zato pa izseljenska nedelja danes ni izgublja svojega pomena in svoje važnosti, temveč jo je še pridobila, je danes večja kot prej.

Posebno velik pomen in veliko nalogo ima izseljenska nedelja za nas katoliške Slovence, za Družbo sv. Rafaela. Družbo sv. Rafaela smo si Slovenci ustanovili, da predvsem skrbimo za verske koristi in versko ohrano naših izseljencev. Ravno to pa je med našimi izseljenci danes bolj ogroženo kot kedaj prej.

Poleg tega je prišel danes k izseljenskemu problemu še preseljenski problem, ko naše verno ljudstvo v tisočih hiti s kmetij po raznih mestih južnih delov naše države. Koliko prošnja za versko pomoč dobivamo dan za dnem iz teh krajev. Tisoči nam versko odpadejo, ker nimajo verske oskrbe, verskih vodnikov.

Zato bomo tudi letos praznovali prvo adventno nedeljo, 2. decembra, kot izseljensko nedeljo.

Zato že sedaj pozivamo vse časopisje tu za domovino in ono za izseljence v tujini, da začne zgodaj pisati o tej nedelji in njenem namenu in o njenem pomenu za našo vero in narod, da začne zgodaj navduševati verske in narodne voditelje, da začne s

pripravami, da se bo nedelja praznovala tako, da bo dosegla svoj namen. Posebno prosimo urednike našega inozemskega časopisja, da to store. „Nič za nas brez nas!“ pravite! Pokažite v dejanju, da to res hočete.

Poziv vsem slovenskim časopisom tu doma in na tujem!

2 decembra na prvo adventno nedeljo bomo zopet praznovali izseljensko nedeljo. Ta nedelja bo pa dosegla svoj namen samo s sodelovanjem pred vsem vseh urednikov slovenskega časopisja.

Izseljensko in priseljensko naše vprašanje je vprašanje naše vere, našega naroda in naše države. Ta dva problema reševati je dolžnost celega naroda, nas vseh, vsakega s svojega stališča in svojega razumevanja tega problema. Zato bi bilo popolnoma pogrešeno, če bi uredniki čakali, da jim mi pošljemo za to delo članke in navodila. To je delo njih samih, vsakega časopisa samega. Temu delu je dolžan vsak urednik posvetiti tisto pozornost in skrb, kakor jo posveča drugim perečim vprašanjem vere, naroda in države. Tudi za ta vprašanja ne čaka poročil in članok kake organizacije. Samo uredništvo proučuje to vprašanje, samo piše o njem, pove svoje misli, svoja navodila, svoje načrte. Le tako se bo celotno vprašanje razsvetlilo iz vseh vidikov, se bodo res našla pota, kako jih rešiti. Vsem bomo sicer poslali še uradni poziv Družbe sv. Rafaela za javnost za proslavo te nedelje. Vendar to ne pomenja dosti ali nič, ako list sam ne stori nič.

Zato Družba sv. Rafaela pričakuje spricho velike važnosti tega vprašanja, da bodo zlasti naši časopisi te mesece razvili živahno agitacijo za vsesplošno praznovanje letošnje izseljenske nedelje.

Ves narod jim bo hvaležen za to delo.

Vsem voditeljem naroda, vsem društvom doma in na tujem.

Letošnja izseljenska nedelja bo 2 decembra na prvo adventno nedeljo. V imenu celega naroda lepo prosimo, da naj ne bo ne župnije tu doma in ne naselbine na tujem, kjer bi se ta nedelja ne praznovala kakor v cerkvi, tako v dvoranah. Družba sv. Rafaela rada pomaga pri teh prireditvah z nasveti, morda z igrami, ali kakorkoli.

Samo praznujmo letos to nedeljo prav vsi!

Kaj delajo naši po svetu?

Jugoslavija.

Izseljevanje in priseljjevanje. Ob pojavu svetovne krize, so vse države, ki so imele tujo emigracijo, poostrile svoje priseljenske predpise. Zaprle so meje na razne načine, in ako so našli tuje državljane zaposlene, so jih reducirale in potem kot brezposelne repatriirale. Nekatere države so postopale pri tem zelo radikalno. Najbolj kulantno postopa z našimi izseljenci Nemčija, kjer živi okoli 30.000 naših državljanov v večjih ali manjših naselbinah po tamkajšnjih industrijskih krajih.

Najobčutnejša je v Dravski banovini repatriacija naših izseljencev iz Holandije. Vsako četrtletje je tam reduciranih okrog 30 družinskih očetov-rudarjev, katere se potem z ostalimi družinskimi člani in pohištvom pošlje franko Ljubljana, glavni kolodvor. Delodajalec v Holandiji plača do Ljubljane vozno in tovornino in v Ljubljani potrka o taki repatriaciji na vrata izseljeniškega referenta kralj. banske uprave, obiščejo predsednika Rafaelove družbe, prosijo za podporo, zahtevajo prosti prevoz v domovinsko občino, računajoč na preskrbo zasluzka, prehrane in sploh na primerno socialno preskrbo.

Sklad za podpiranje izseljencev pri Hranilnici dravske banovine, ustanovljen po inicijativi g. bana dr. Marušiča in njegovega pomočnika g. dr. Pirkmajerja, razdeljuje pod predsedstvom g. senatorja dr. Ravnikarja za prvo pomoč siromašnim družinam majhne podpore, ali to enkrat ali dvakrat, ker je siromašno se vračujočih izseljencev preveč in nabrani dohodki ne zadostujejo, da bi se naprimer družinam od 5 do 8 majhnih otrok moglo nakloniti primerne podpore, kljub temu, da so vsi državni faktorji od g. ministra dr. Novaka, g. bana do banovinskega izseljeniškega referenta taki podporni akciji zelo naklonjeni.

Take repatriacije so za naše državne gospodarske razmere dvakratna izguba. Prvič potrošijo izseljenci ob izseljevanju velike vsote. Za izseljevanje v prekomorske dežele se potrebuje za osebo okoli 10.000 Din in v kontinentalne dežele preko 1.000 Din.

V času dobre konjunktore so izseljenci ta denar kmalu vrnili domovini, ali sedaj računajo in zahtevajo še državno podporo za njih povratek in vzdrževanje izseljeniških invalidov.

Organi naše izseljeniške službe se na vse načine trudijo odvrniti naše delavce in njih družine od takega izseljevanja. Izseljeniški komisariat v Zagrebu je priobčil vsem zastopnikom parobrodskih družb sledečo odredbo:

„Izseljeniškemu komisarijatu je treba predložiti v smislu razpisa Ministrstva Socialne politike Narodnega Zdravja z dne 20. IV. 1933. St. br. 21834, ob priključitvi izpolnjenega upitnika (vprašalne pole) vse prošnje za odhod na delo v inozemstvo, kakor sploh vse prošnje za odhod v prekomorske dežele (in sicer tudi takrat, kadar se gre za potovanje po poklicu, učenja ali zabave) brez ozira na to, da li gre za prvo potovanje ali za povratek v kako deželo po krajši odsotnosti iz nje, z že veljavnim potnim listom (izdan ali podaljšan po kaki tudeželski oblasti ali po kakem kralj. predstavništvu v inozemstvu) in če ima potni list tudi še veljavni povratni vizum našega predstavništva v inozemstvu.“

Strinjamo se sicer z regulacijo brezplodnega izseljevanja in pravilno je tudi nadziranje naših izseljencev, ki živijo stalno recimo v Clevelandu in pridejo na poset v domovino. Mislimo pa, da je preveč strogo, zahtevati od takih posetnikov domovine potrdila, da nima davka plačati in da ni sodnijsko kaznovan. Prosimo, da se prednja naredba v tem smislu modificira.

Prevz. g. škof Gnidovec se je mudil meseca julija tu v Ljubljani, kjer je nabiral milih darov za cerkvene potrebe svoje obsežne in težke škofije. G. škof se z apostolskim navdušenjem trudi, da bi bil svojim ovčicam res pravi in skrbni oče. Zato potrebuje za versko oskrbo ondotnih katoličanov več mladih duhovnikov, ki bi vršili med njimi duhovsko službo. Upamo, da njegova pot v domovino ni bila brezuspešna.

G. Viktor Zakrajšek, kapelan v Trziču, je odšel v škofijo Skopje, da bo vršil tam duhovsko službo med katoličani. Želimo mu obilo blagoslova božjega.

G. I. Macilovšek, ki je končal letos svoje duhovske študije, je odšel te dni v župnijo v Niš, v Srbiji. Tudi njemu želimo obilo božjega blagoslova v tem novem delokrogu.

G. P. Srečko Perič, O. F. M., župnik iz Niša, je obiskal julija meseca Ljubljano. Veliko lepega je povedal o življenju naših rojakov v njegovi obširni župniji in o velikih potrebah v katerih so.

Mosgr. Kordin nam je poslal iz Skoplja pismo, katero mu piše slovenski naseljenec v Bogomili, Srbija. Tu piše ta rojak med drugim: „Posebno težko se privadimo tukaj mi Slovenci, ki smo prišli iz naše lepe Slovenije, katero vsakdo toliko ljubi, kdor jo je le enkrat videl. Tukaj se moramo v tem kritičnem času težko boriti za svoj kruh. Vse težave življenja pa so toliko težje, ko nimamo verske tolažbe, katere smo vajeni. Nobene priložnosti nimamo, da bi mogli biti vsaj ob nedeljah in praznikih pri sv. maši. Zato čutimo praznoto v svoji duši in bitko čutimo bolj kot doma potrebo po duhovni hrani, da si ohranimo duhovno življenje duše. Težko je človeku, ko se zaveda svojega življenjskega cilja, ki je Bog, ki nas je zase

ustvaril, pa ni sredstev, da bi ustrajal na potu k temu cilju. Pišem v maju. Kako je lepo ta mesec doma, ko se verniki shajajo pri šmarnicah okrog oltarjev Marijinih. Pri nas pa nič! Kako želimo, da bi prišli zopet med nas in nam opravili službo božjo in kako ste nam potrebni, ko jih je toliko tukaj, ki so že popolnoma odtujeni Bogu in cerkvi.“

Nemčija.

G. Lindič, predsednik „Zveze društev sv. Barbare“, je podal sledeči pregled razmer naših rojakov v Nemčiji: Pokojnina, ki je bila svoječasnno zadostna, saj je prejemal 80 — 90 mark mesečno, sedaj pa le še 50 — 60. Podpore za brezposelne dobe le oni, ki nimajo v družini nikakih dohodkov. Če ima na pr. oče odrasle sinove in dobiva sam pokojnino, ne dobe sinovi nikake podpore. Brezposelna podpora se dobiva 24 tednov. Dobivajo jo tudi naši izseljenci in znaša za samce 3:50, za družino 38 mark. Prevozne stroške v domovino mora plačati vsak sam, le izgnancem plača država. Zasluzek delavca se suče 4 — 8 mark. Stanovanje pa stane 22 mark mesečno.

Društveno gibanje! Zveza katoliških društev sv. Barbare šteje 43 društev, skupno okoli 2000 članov. Od naše države zveza ne dobi nikake podpore, Zveza prireja narodne proslave in vodi šolske tečaje ter podpira potrebne. Mučen vtis napravi na poznavalca razmer dejstvo, da dobiva predsednik zveze jugoslovenskih podpornih društev 400 mark mesečno, dočim zveza sv. Barbare ne dobiva za svoje nesebično delo nikake podpore.

Düsseldorf. Sem so prispeli dijaki kemiki iz Ljubljane. Obiskali so naše naselbine in se udeležili mesečnega zborovanja društva sv. rožnega venca, in so nam marsikaj zanimivega povedali iz domovine.

25. letnico kat. društva sv. Barbare slovenskih rudarjev v Gladbeku. Kmalu potem, ko so začeli prihajati naši delavci v Nemčijo, so začeli takoj misliti na svoja društva in tako so ustanovili 1904 v Gladbeku društvo sv. Barbare. Kmalu je prevzel duhovno vodstvo č. g. Tensundern, ki se je naučil slovenskega jezika, da se je njegovo delo raztegnilo na vse kraje, kjer bivajo naši rojaki. Njegove zasluge so neprecenljive, in mi Slovenci mu ne moremo biti dovolj hvaležni. Za časa svetovne vojne je članstvo silno padlo in društvo je prišlo v obupen položaj. Toda g. M. Dobravec je šel pogumno na delo in dvignil društvo tako, da ima velik ugled ne samo v Nemčiji, temveč tudi v domovini. Veliko zaslug si je pridobilo naše društvo tudi s tem, da je doseglo, da smo dobili Jugoslovani v Düsseldorfu naše konzularno zastopstvo.

Slovensko službo božjo imamo vsak mesec in dvakrat na leto imamo skupno sv. obhajilo. Veliko važnost polagamo na slovensko cerkveno petje. Zelo velikega pomena je knjižnica in šolski tečaji za slov. otroke ter dramski odsek. Društvo šteje danes 140 članov.

Ob 25. letnici želimo društvu veliko božjega blagoslova in pomoči za težko delo.

Holandija.

Tistim, ki se nameravajo izseliti domov. Kr. konzulat v Herlenu je objavil odlok zunanjega ministrstva, ki se glasi:

1. Gen. direkcija drž. železnice je odobrila 50% popust normalne vozne cene za prevoz naših rudarjev in njih družin.
2. Pohištvo, ki ga pripeljejo seboj, je prosto carine.

Izseljenska razstava. Holandia docet — Holandija uči; kako se mora versko in narodno delati. Katera slovenska naselbina se je do sedaj še spomnila, da bi prišla sem domov in bi tu pomagala buditi duha prave in zveste ljubezni domovine do izseljencev in pokazala vse ono, kar naši izseljenci na tujem z velikimi žrtvami in tudi delajo, da pomagajo sebi versko, gmotno in narodno, in pa da sodelujejo s tujimi narodi, med katerimi živijo za napredek države in naroda. To so storili prvi naši vrli Holanci. Zveza društev sv. Barbare na Holandskem je zbrala veliko tega materijala, poslala v domovinu svojega zastopnika g. Rudolfa Seliča, ki je oče te krasne ideje, da je prinesel ta materijal na letošnji velesjem v Ljubljano in tu najel paviljon, kjer je razstavil vse, kar more pokazati v lepi luči življenje in delovanje holandskih Slovencev. Skromna je sicer ta razstava, vendar po svojem pomenu pa velikanskega pomena.

Holandskim Slovincem se za ta korak iskreno zahvaljujemo. Tako se dela, če hočemo doseči kaj uspehov. Vsem drugim slov. naselbinam širom sveta pa kažemo ta lep zgled in jih pozivamo, da mu sledijo. Ne prazno zabavljanje, da se nič ne stori, bo bolj šalo razmere, temveč samo požrtvovalno delo.

Slovinci iz Holandije prišli domov. 31. avgusta je prišla zopet skupina naših izseljencev na obisk v domovino. Holanski Slovinci potujejo že več let vsako leto v skupinah na obisk svoje domovine. Silno nas to veseli, ker to kaže, da živi med njimi pravi slovenski duh, da se goji med njimi zvestoba do naroda. Tako živahnega verskega, prosvetnega in narodnega dela, kakor ga opažamo med našimi slovenskimi Holandci, ne opažamo nikjer. Od kod vse to?

1. Od tod, ker sloni vse delo na lepem, idealno lepem katoliškem življenju, ki vlada v Holandiji. Krepko versko cerkveno življenje je podlaga vsega drugega življenja.

2. Navdušeno delo g. Oberžana, našega slov. izselj. duhovnika v Holandiji, kateremu krepko pomaga blagi P. Teotim, slovenski Holanec, ki se je iz ljubezni do naših ljudi naučil slovenščine.

Naše holandske Slovence iskreno pozdravljamo in jim ključemo pristrčni dobro došli!

G. Martin Kužnik je obhajal v krogu svoje družine svojo srebrno poroko. Agilnemu in požrtvovalnemu delavcu v izseljenjskih organizacijah želimo še v bodoče veliko blagoslova.

G. Jožef Hriberšek, nad vse agilen in neustrašen delavec, dožoleten predsednik društva sv. Barbare v Brunsumu, se je vrnil v domovino.

Nikoli ga ni bilo sram verskega prepričanja, in vedno je zvesto stal na braniku narodne stvari. Želimo mu, da se v domovini odpočije in se potem z novimi silami posveti delu za izseljence.

Holandskim rudarjem se obetajo bolj slabi časi, kajti ravnatelj rudnikov so odpovedali dosedanje mezdno pogodbo, in govori se o 10% znižanju plač.

Eggelshoven. Hoteli smo se oddolžiti, slovenski izseljenci, svojemu dobremu in skrbnemu duhu, očetu g. Oberžanu ob njegovi 10letnici mašništva. Slovenske matere so prihitele iz vseh krajev, da se mu zahvalijo za njegovo požrtvovalno delo pri mladini, in da zopet po domače pokramljujejo s svojim voditeljem.

Hoensbroek. Skupno z 10 letnico mašništva č. g. Oberžana je društvo sv. Barbare z društvom in Heerheide, Brunsum in Luterade proslavilo svoj petletni obstoj.

Narodna slovenska pesem je zopet vzbudila v naših srcih ljubezen do domovine. In slovenska duša se je znova oklenila duhovnika, ki za njo žrtvuje vse, ki nekako vzdruže vez z Bogom in narodom. Obenem pa se je poživila naša skupna zavest, da bomo v naših društvih le z rednimi organizacijskim delom dosegli svoje cilje.

Zanimiva statistika. V zadnjih dveh letih je bilo pri raznih rudnikih odpuščeno mnogo naših rudarjev. Dominiace 18%, Willem Sophia 9%, Laure 27%, Julia 23%, O. M. I. 19%, O. W. II. 14%, O. N. III. in IV. 27%. Med 5000 delavcev je izgubilo zadnji dve leti svoj zaslužek. Danes jih dela še okoli 32.000.

Brezposelnost v Holandiji je večja kot si kdo misli. Po statistiki zadnjih tednov je od 8.000.000 prebivalcev 360.000 brezposelnih.

Belgija.

Eysden. Majnika smo praznovali petletnico društva sv. Barbare. Pri sv. maši je bilo vse slovensko in zato je pritegnilo vse Slovence iz okraja. Popoldne je bila slavnostna seja, kjer smo si spet poklicali v spomin naše petletno delo in si znova objubili, da se v bodoče ne bomo strašili nobenih žrtev in truda za svojega bližnjega in za svojo narodno zavest.

Eysden. Dobili bomo novo cerkev. Dne 3. junija so že blagoslovili temeljni kamen in upamo, da bo stavba kmalu služila svojemu namenu.

Zwartberg. Društvo sv. Barbare je 7. maja uprizorilo igro „Čarodejno brivnico“, poleg pa so dodali še marsikaj za zabavo tako, da smo družili koristno s prijetnim. Želimo le to, da bi čim večkrat naša društva poskrbela za take prireditve, da se bomo med seboj bolje spoznali in podpirali drug — drugega.

Francija.

Merlebach. — Ne vrne se več. Nenadoma je odšel od g. Skebeta, ki je bil res duhovnik, kakor ga potrebujemo rudarji v tujini. Delal in trudil se je za nas v cerkvi, kakor tudi na družvenem in socialnem polju. Povečal je naš Jugoslovanski dom, izpopolnil prepotrebno knjižnico. Celo nemški list „Courier“ prinaša o g. Skebetu zelo simpatično poročilo ob priliki

njegovega odhoda in v imenu meščanov izraža obžalovanje, da je ta blagi gospod moral zapustiti Merlebach. Odhod g. Skebeta je obžalovanja vreden. V 3 letih, ko je deloval tukaj kot dušni pastir, si je znal pridobiti srca svojih ovčic.

Ni bil samo pobožen, ampak tudi navdušen delavec, ki je pomagal svojim v vseh težavah. Ne samo pri svojih, ampak tudi pri tujih je užival velik ugled.

Najžalostneje pri tem slučaju je pa to, da se je od strani, od katere bi se kaj takega nikdar ne smelo zgoditi, doseglo, da je mesto jugoslovanskega duhovnika dobil Poljak in je celo v nevarnosti, da se bo Jugoslovane za vedno izgubilo. To je bil zločin na našem narodu, proti kateremu z vso odločnostjo protestira Družba sv. Rafaela v imenu celega slovenskega naroda. Človek, ki je to zakrivil, nosi veliko odgovornost za to. G. Skebetu se pa v imenu naroda zahvaljujemo za vse njegovo tako navdušeno in tako požrtvovalno delo v Franciji. Bog plačaj!

Lievin. Takoj, ko so se začeli naši naseljevati v Franciji, so si začeli ustanavljati tudi svoja društva za medsebojno pomoč. Prvo tako društvo je bilo ustanovljeno v Lievinu l. 1924. Meseca avgusta letos so rojaki slovesno proslavili desetletnico tega društva. Tudi mi društvu iskreno častitamo in mu želimo obilo božjega blagoslova in napredka tudi v prihodnje.

Lievin. Pooblaščen po zvezi naših rudarskih društev, zbranih dne 12. avgusta t. l., o priliki desetletnice društva sv. Barbare v Brnay-en-Artois z veseljem ustrežem želji 500 navzočih rojakov, da vam pošiljam njihove in svoje pozdrave in zahvalo za vse, kar se trudite za dobrobit nas, večkrat tako pozabljenih izseljencev. — Za zvezo Val. Zupančič, častni predsednik.

Prav iskrena hvala Zvezi jugoslovanskih rudarskih društev v severni Franciji in g. čast. predsedniku za te pozdrave. Enako tudi jaz vse prav iskreno pozdravljam z željo, da bi vsi krepko sodelovali med seboj v Zvezi v Franciji pa tudi z Družbo Svetega Rafaela. Le z združenimi močmi bomo res kaj dosegli. Naše delo za Vas brez Vas ne bo uspelo. Pozdravljeni!

Predsednik Družbe sv. Rafaela.

Brnay-an-Artois. 12. avgusta je praznovalo tukajšnje društvo sv. Barbare svojo 10letnico. Poskrbeli smo, da smo se v duhu obnovili, dopoldne v cerkvi in popoldne pa smo se pošteno razvedrili v dvoran Divion.

Loreno. Poletna vročina je nekoliko zavrila naše društveno življenje. Sedaj je glavno naše delo petje in glazba.

Otroci imajo svoj tamburaški zbor. Tudi odrasli se pripravljajo na zimsko delavno sezono.

Turčija.

Izseljevanje v Turčijo ukinjeno. V Kamniškem srezu se je pojavil nek tuj zakotni agent, ki je razširjal vest, da se rabi za Turčijo 5.000 delavcev za petletno delavno dobo. Zahteval je za vpisnino po 450 Din. Ko se je pričela oblast za to zanimati, je ta neznan agent zginil.

Interesenti, ki se zanimajo za delo v Turčiji, naj vzamejo na znanje, da bodo vsled nove turške postave, ki zahteva, da mora biti vsak poklic prihranjen za domačine, tekom enega leta morali vsi tujci v Turčiji pustiti svoje delo. Pri tem je prizadetih več desetisoč tujcev.

Med 21. majem in 21. julijem 1934 morajo opustiti svoje delo vsi tuji soferji, brivci, krojači, čevljarji, klobučarji, tolmači, vodniki, uradniki na borzi in godbeniki; od 21. julija do 21. septembra vsi tuji težaki; med 21. septembrom in 21. novembrom vsi natakariji, trgovski uslužbenci in krošnjarji po ulicah.

Vsi tuji fotografi in tiskarji morajo opustiti svoje delo med 21. novembrom in 21. januarjem; med 21. januarjem in 21. marcem prodajalci predmetov državnega monopola, gledališki igralci, pevci in prevozniki, ter slednjic med 21. marcem in 21. majem 1935 agenti tujih družb, piloti aeroplanov in vsi tujci v zunanjem uradu.

To postavo je hotela turška vlada izvesti že lansko leto, toda na pritožbo raznih držav odložila jo je za eno leto.

Pri tem bodo najbolj prizadeti Grki, Italijani, Perzijci in Angleži. Ker so nekateri živeli na Turškem že mnogo let, se bodo sedaj nahajali v zelo težkem položaju. Dovoljeno pa jim bo nadaljevati svoje delo, ako postanejo turški državljanji.

Turška vlada opravičuje to svojo odredbo s tem, da je mnogo domačinov brez dela.

Združene države Ameriške.

Suša v Zed, drž. Amerike. Predsednik Roosevelt je meseca avgusta t. l. obiskal kraje, katere je opustošila suša. Spremljal ga je ravnatelj Lawrence Westbrook.

Najbolj so opustošene država Montana, obe Dakoti in Wyoming in še več drugih držav na jugu. Po Westbrookovi cenitvi znaša dosedanja škoda okoli dolarjev 5.000.000.000, ali skoro polovica vojnega dolga evropskih držav Ameriki.

Westbrook je povedal predsedniku, da mora vlada takoj skrbeti za okoli 400.000 družin, katerim je vzela suša vse in po večini na svojih farmah ne bodo več moge živeti.

Ko je bil predsednik v pogovoru z Westbrookom je vlak pripeljal v najbolj upostošene kraje, kjer je izginilo vse zelenje. Razsežne prerije so rujave, le malo kje je videti še kako drevo. V teh krajih koruza ni zrastle višje kot en čevlji. Stebla so suha in ako jih kdo prime v roko, se zdrobe v prah.

Marsikateri kraji so uničeni tako, da jih ne bo mogoče več obdelati. Tenka plast zemlje je tako presušena, da so jo viharji odnesli kot prah. Živina je tako sestradana, da nima nikake veljave.

Po teh krajih zakoljejo ali postrele po 200.000 govedi na teden. Meso spravljajo v konzerve, ki so namenjene za prehrano brezposelnih čez zimo.

Do 31. julija je vlada pokupila 1.193.000 glav živine. Ker suša nikakor ne poneha, bo morala kupiti še do 10.000.000 glav, kar je približno 25 odstotkov vse goveje živine v Združenih državah.

Slovenske naselbine v Ameriki. Glasilo K. S. K. Jednote je v št. 34 z dne 20. avgusta 1934 objavilo pregledno kroniko slovenske naselbine v Indianapolisu. Izseljenski referent kraljeve banske uprave, ki urejuje take popise in slike v izseljenskem katastru in Družba sv. Rafaela, ki urejuje izseljenski muzej, prosita tem potom vse naše naselbine, da jima določijo take kronike. Posebno se pa naprošajo vsa uredništva slovenskih časopisov v Ameriki za objavo takih podatkov.

Kanada.

V Kanadi so naši izseljenci najbolj zanemarjeni. Popolnoma neorganizirani so in prepuščeni samim sebi. Naselbine so premajhne, da bi se mogli v njih uspešno organizirati v društva podporna in prosvetna. Na cerkve niti misliti ni. Da bi si dobili slovenskega izseljenškega duhovnika tudi ni misliti, ker so naselbine tako daleč druga od druge. Edina možnost je, da se te naselbine saj za silo organizirajo v društva, ki bi se pridružila naši Družbi sv. Rafaela in po nji med seboj bi Družba sv. Rafaela skušala posredovati za nje. Vendar edini način, da se to doseže, je njih lastna dobra volja. Sami morajo začeti to akcijo, sami se morajo združiti in nam povedati, kaj hočejo in kaj potrebujejo. Ako tega ne store, seveda, je vsaka pomoč nemogoča.

Kirklandlake, Ont.-Canada, se je ustanovilo: Slovensko kanadsko podporno društvo. Predsednik Matija Špehar, doma iz Sinjgavrh, srez Črnomelj, podpredsednik je Franc Urbas iz Dolenjevasi pri Cerknici, tajnik Alojzij Košir iz Jurjevice pri Ribnici.

Argentinijska.

Poslaništvo Kraljevin Jugoslavije v Buenos Airesu urejeno. Odkar je g. minister Ivan Šveglj vsled napadov po časopisju v Argentinijski leta 1932 resigniral na mesto kralj. poslanika v Buenos Airesu, je istega zastopal in zastopa še sedaj konzularni uradnik g. Dragutinovič. Kakor poroča dnevno časopisje, pa je sedaj nastavljen za poslanika v Buenos Airesu g. dr. Mišetič.

Pismo g. S. Št. Banco Germanico smo prejeli. Ne razumemo Vas, da smatrate naša poročila iz Argentine kot pristranska. Vaš naslov smo sami tako kombinirali brez kakih slabih namenov. S tem, da odklanjate naš list, ne boste nič koristili. Koristili bi pa, ako bi Vi poslali pristna poročila, katera bomo hvaležno sprejeli in objavili.

Kongregacija šolskih sester III. reda sv. Frančiška v Mariboru je odposlala od leta 1931 do sedaj že 15 šolskih sester v Argentinijsko, kjer se je ustanovil v San Lorenzo, prov. Santa Fe, velik zavod za naobrazbo otrok naših izseljencev. Naslov instituta se glasi: S. S. Sores Schol. III. Ord. S. Francisci, San Lorenzo, prov. Santa Fe.

Tudi naša vlada danes vpoštevata to veliko delo naših šolskih sester, zato je rada dala novim sestram svoje dovoljenje za odhod v Argentinijsko, eni celo naklonila brezplačno vožnjo, za kar se g. ministru dr. Novaku iskreno zahvaljujemo.

Prosimo č. sestre v Argentinijski, da nam od časa do časa sporočajo o svojem delovanju v Argentinijski. Taka poročila ne bodo samohvala, temveč sama dokaz za domovino, da ima Družba sv. Rafaela prav, da toliko dela na to, da dobe naše naselbine tudi slovenske sestre za versko in narodno vzgojo naše izseljenske mladine na tujem.

Izgubil se je Alojzij Škoda, ki se je izselil pred 7 leti v Buenos Aires (na naslov Banco Germanico). Doma je iz Drenovega št. 44 p. Leskovce pri Krškem. Išče ga njegov oče. Kdor bi kaj vedel o njem, naj bo tako prijazen in sporoči Družbi sv. Rafaela, Ljubljana.

Chac - Argentinijska. Slovenska kolonija v Chacu se je začela l. 1912. Večina pridelkov je v slovenskih rokah, vendar pa je naš gospodarski vpliv še silno majhen. Trgovina je pa vsa v tujih rokah. Manjka pač še pametne in smotrene organizacije.

v Rezistenciji živi okrog 70 jugoslovanskih družin. Sedaj si ustanavljajo nepolitično društvo.

Avstralija.

Izseljeniški komisarki Margiti Plenkovič v Perthi se zahvaljujemo za obširno poročilo o tamošnjih razmerah in o njenem delovanju v korist naših izseljencev. Ker nam rodopis našega rojaka Ivana Kozula in njegov sedanji naslov ni poznan, prosimo za podrobnejša poročila.

Od našega rojaka Mr. Frank Peteka, doma iz Brega pri Ribnici, farmarja v Giugin v bližini Perth, West Avstralija, že dolgo nismo prejeli nobenega poročila.

V Sydneyu živi že 22 let naš rojak Josip Papež, doma iz Ljubljane, kot damski krojač, 56 Belmore Road, Randwick.

V Sydneyu deluje že 5 let Jugoslovanski klub, katerega predsednik je g. Josip Mikuličič. Ta klub je posetil 27. maja 1934 jugoslovanski misijonar g. Milan Pavlinovič.

Pismo iz Avstralije. O napadu na jugoslovansko kolonijo v „Boulder City“ v Avstraliji, o katerem ste poročali, podam tu nekoliko izjav po pismu, ki sem ga prejel od svojega prijatelja, rojenega Avstralijanca:

O bandidskem napadu v zapadni Avstraliji ti podan naslednje podrobnosti: Zgodilo se je približno v Kalgorrie, 375 milj v notranjosti od Freemantle na obali. Kalgorrie je rudarsko mesto s približno 20.000 ljudmi večinoma avstraljanci. Boulder City je del mesta Kalgorrieja, ki obstoji iz približno 800 priseljencev Grkov, Rusov, Italijanov in Jugoslovancev (ne pa kot so listi poročali, da živi tam 800 Jugoslovancev). Večina teh ljudi dela v zlatih rudnikih. Nekateri imajo svoje trgovine, drugi gostilne in kavarne. V baru italijanskega hotela je sedel avstraljanc, zelo okajen. Zahteval je več pijače, a natakav Italijan mu je ni hotel več dati. Vsled tega je brlišo do pretepa, pri katerem je seveda trezni Italijan zmagal in vrgel domačina na cesto. Ta je pa tako nesrečno padel, da se je ubil. Ko so o tem zvedeli tovariši ponesrečenca, večina brezposelnih rudarjev in banditi, so organizirali bando do tisoč oboroženih mož in navlili na tujce jih deloma pobili in ranili, domove pa požgali. Policija v Kalgorrieju šteje samo 20 mož, zato je bila proti oboroženim tolpi 1000 mož brez moči. Brzojavili so v glavno mesto „Perth“, oddaljeno 600 km, od koder so takoj poslali 300 mož policije. A ko so prišli na lice mesta, je bilo že vse uničeno. Samo ruševine so našli. Vlada je storila vse, da se olajša bedo prizadetih tujcev. Organizirala je pomožno akcijo za prehrano in oblačila ter jim dala na razpolago sredstva, da si na novo postavijo domove. Vse krivice so hudo kaznovali. Vsi domačini se zgražajo nad tem in se sramujejo, da se jo moglo v njih domovini kaj takega zgoditi. Povsod na svetu so slabi ljudje in tako tudi v Avstraliji. V velikih mestih Avstralije se kaj takega ne bi moglo pripetiti. Priseljenci imajo tu iste pravice kot domačini in se obče prav dobro počutijo dočler zakone spoštujejo.

(Napisal Franc Hold v Sydneyu, prestavil Franc Slovnik.)

Izseljenski muzej. Družba sv. Rafaela je pred štirimi leti sprožila tu doma misel o izseljenskem muzeju in začela zbirati material zanj. To idejo je sprejela tudi centrala Zveza izseljenskih organizacij (ORIS) v Zagrebu in ustanovila tak muzej za celo državo.

Veliko smo že prosili izseljence širom sveta naj se zavedo ogromne važnosti tega muzeja za njih same. Vendar odziv je še malonkosten. — Ali ni čudno, da treba za vsako dobro stvar pri nas skoraj desetletne agitacije preje, predno se je narod zave?